

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

31 octombrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Nicolaev Ghenadie,

Judecători - Timofti Vladimir, Alerguș Constantin, Toma Nadejda, Moraru Petru

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către avocatul Nichifor Eugeniu în numele inculpatelor Nastiuc (Selivestru) Maria, Selivestru Doina, prin care solicită casarea sentinței Judecătorei Hîncești din 24 noiembrie 2016 și a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 mai 2017, în cauza penală privindu-le pe

Selivestru Doina Xxxx, născută la xxxxx, originară și domiciliată în s. xxxxx, r-nul xxxxx;

Nastiuc (Selivestru) Maria Xxxxx, născută la xxxx, originară și domiciliată în s. xxxxx, r-nul xxxxx.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 06.03.2015 – 24.11.2016 (prima instanță);
2. 10.01.2017 – 16.05.2017 (instanța de apel);
3. 27.07.2017 – 31.10.2017 (instanța de recurs ordinar).

Asupra recursului ordinar în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătorei Hîncești din 24 noiembrie 2016, au fost recunoscute vinovate:

- Nastiuc (Selivestru) Maria de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (2) lit. d) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar pentru femei de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții și de a exercita activități ce țin de gestionarea bunurilor și gestionarea mijloacelor financiare pe un termen de 5 ani. În temeiul art. 96 alin. (1) Cod penal, s-a amânat executarea pedepsei închisorii, până la atingerea de către copilul lui Nastiuc (Selivestru) Maria, Xxxxx xxx - născut la xxxxxx, a vârstei de 8 ani.

- Selivestru Doina, de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (4) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 7 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar pentru femei de tip semiînchis, cu privarea de

dreptul de a ocupa funcții și de a exercita activități ce țin de gestionarea bunurilor și gestionarea mijloacelor financiare pe un termen de 5 ani.

Prin aceeași sentință, acțiunea civilă intentată de SRL „Crist Valg”, în partea încasării cheltuielilor de judecată a fost admisă, fiind dispusă încasarea în mod solidar de la Nastiuc (Selivestru) Maria și Selivestru Doina în beneficiul lui SRL „Crist Valg”, cheltuielile de judecată în cadrul procesului penal, constituite din achitarea serviciilor avocatului, în sumă de 3000 lei. În rest, acțiunea civilă a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să decidă instanța civilă.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că Nastiuc (Selivestru) Maria și Selivestru Doina, activând în perioada anilor 2013-2014 în baza ordinelor nr. 7 și respectiv nr. 19 a directorului SRL „Crist Valg”, Gajiu Vasile și a contractelor individuale de muncă nr. 47 din 09.04.2013 și, respectiv nr. 60 din 01.12.2013, în calitate de vânzătoare al magazinul mixt din s. Pervomaiscoe, r-nul Hîncești, având obligația de distribuire a produselor către clienți și încasarea mijloacelor bănești de la aceștia pentru produsele și marfa realizată, cu transmiterea mijloacelor financiare în casieria persoanei juridice angajator, folosind funcția deținută, prin delapidare, au sustras bunuri și mijloace financiare în numerar de la SRL „Crist Valg”, după cum urmează.

Nastiuc (Selivestru) Maria activând în calitate de vânzător, în condițiile și împrejurările sus-indicate, în perioada de timp decembrie 2013 - iunie 2014, acționând intenționat, urmărind scopul delapidării averii străine, folosind situația de serviciu, a însușit din magazin și casieria magazinului din s. Pervomaiscoe, r-nul Hîncești în care activa și care aparține SRL „Crist Valg”, bani și bunuri materiale în sumă totală de 69 670 MDL, echivalentul a 16,489 salarii medii prognozate de Guvernul RM pentru perioada comiterii faptei ilicite.

Acțiunile inculpatei Nastiuc (Selivestru) Maria au fost încadrate de către prima instanță în baza art. 191 alin. (2) lit. d) Cod penal, delapidarea averii străine, adică însușirea ilegală a bunurilor altei persoane, încredințate în administrarea vinovatului, săvârșită cu folosirea situației de serviciu.

Prin aceeași sentință s-a constatat că Selivestru Doina activând în calitate de vânzător, în condițiile și împrejurările sus indicate, în perioada de timp decembrie 2013 - iunie 2014, acționând intenționat în scopul delapidării averii străine, folosind situația de serviciu, a însușit din magazin și casieria magazinului în care activa din s. Pervomaiscoe, r-nul Hîncești și care aparține SRL „Crist-Valg” bani și bunuri materiale în sumă totală de 101 215 MDL, echivalentul a 23,956 salarii medii prognozate de Guvernul RM pentru perioada comiterii faptei ilicite.

Acțiunile inculpatei Selivestru Doina au fost încadrate de către prima instanță în baza art. 191 alin. (4) Cod penal, delapidarea averii străine, adică însușirea ilegală

a bunurilor altei persoane, încredințate în administrarea vinovatului, săvârșită cu folosirea situația de serviciu, în proporții mari.

3. Sentința primei instanțe a fost atacată cu apeluri de către:

3.1. Avocatul Nichifor Eugeniu în numele inculpatelor Selivestru Doina și Nastiuc (Selivestru) Maria, prin care a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronuțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpatele să fie achitate de sub învinuirea imputată, în temeiul art. 390 alin. (1) pct. 3) Cod de procedură penală, din motiv că fapta lor nu întrunește elementele infracțiunii, invocând că:

- inculpatele se consideră nevinovate deoarece între ele și partea vătămată au apărut relații civile, iar probele acușării examinate în ședința de judecată poarta un caracter contradictoriu, iar unele din ele urmează a fi declarate nule;

- în cadrul ședinței de judecată s-a stabilit că contractele individuale de muncă care au fost prezentate în proces nu sunt semnate de către angajatele Nastiuc (Selivestru) Maria și Selivestru Doina, contrar prevederilor art. 84 Codul muncii, iar orice relație de muncă între inculpate și fostul angajator sunt ilegale și nu pot fi supuse unei represiuni penale, deoarece ele nu au obligațiuni față de angajator și invers;

- în ce privește întocmirea explicațiilor de către inculpate în care ele au recunoscut însușirea de bunuri și bani de la acest magazin, nu pot servi ca probă în dosar și urmează a fi declarate nule, deoarece ele au fost întocmite cu aplicarea violenței față de inculpate, iar modalitatea și metoda în care au fost întocmite aceste recipise a fost contestată de către inculpate și în cadrul cercetării, conform încheierii prezentate instanței, totuși nu s-au constatat careva acțiuni pretins ilegale din partea angajatorilor;

- la momentul semnării contractelor de răspundere materială nr. 60 din 01.12.2013 cu Nastiuc (Selivestru) Maria și nr. 47 din 09.04.2013 cu Selivestru Doina, părțile urmau să perfecteze un act de predare-primire a bunurilor din magazin, ceea ce în cazul dat nu a fost făcut și deci este imposibil de stabilit dacă au fost sau nu careva neajunsuri până la angajarea inculpatelor la magazin. Astfel, proveniența sumelor constatate în actul de revizie este una dubioasă care nu poate confirma cu certitudine că anume inculpatelor le revine acest neajuns. S-a stabilit cu certitudine că inculpatele au eliberat marfa pe datorie cumpărătorilor din sat care periodic aduceau datoriile, însă la momentul verificării nefiind restituite multe datorii. În aceste circumstanțe nu poate fi pusă pe seama inculpatelor însușirea sumelor de bani în valoarea mărfurilor care au fost date pe datorie cumpărătorilor, deoarece ele nu au beneficiat de aceste sume de bani;

- o atenție deosebită urmează de acordat și Ordinelor nr. 1 din 27.06.2014 și nr. 2 din 02.07.2014, emise de către SC „Crist Valg” cu privire la inventarierea

activelor la magazinul din s. Pervomaiscoe și cu privire la rezultatele inventarierii, care au fost emise deja la etapa eliberării din funcție a angajatelor și nu în perioada angajării lor cum ar fi necesar;

- cu referire la actul privind rezultatele inspectării financiare tematice a activității economico-financiară a SRL „Crist Valg”, desfășurate în perioada 01.04.2013 - 02.07.2014, apărarea a solicitat instanței de a declara nulă această probă deoarece a fost efectuată cu încălcarea legislației naționale și internaționale, și anume acțiunea în cauză a fost efectuată cu încălcarea dreptului la apărare, fapt ce confirmă că organul de urmărire penală a efectuat urmărirea penală doar unilateral, părțile în procesul penal nefiind puse pe poziții egale, fiind încălcate prevederile art. 144, 145 Cod de procedură penală;

- nu este corectă calificarea acțiunilor inculpatelor în baza art. 191 Cod penal, deoarece odată ce între angajator și angajat există contract de răspundere materială, relațiile lor urmează a fi soluționate de către instanța civilă.

3.2. Avocatul Foltea Vasile în numele părții civile SRL „Crist Valg”, prin care a solicitat casarea parțială a sentinței în latura civilă și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță cu admiterea totală a acțiunii civile intentate și dispunerea încasării în folosul reclamantului SRL „Crist Valg” din contul lui Selivestru Doina, prejudiciul cauzat în sumă de 101 215 lei și dobânda de întârziere în sumă de 51 044 lei și din contul lui Nastiuc (Selivestru) Maria, prejudiciul cauzat în sumă de 69 670 lei și dobânda de întârziere în sumă de 35 135 lei, iar în mod solidar, de la Selivestru Doina și Nastiuc (Selivestru) Maria, cheltuielile de asistență juridică în mărime de 3000 lei, invocând în argumentare că:

- prima instanță nu a luat în considerare prevederile art. 225 Cod de procedură penală, modificat prin Legea nr.152 din 01.07.2016, în vigoare din 01.08.2016, în conformitate cu care, judecarea acțiunii civile în procesul penal, indiferent de valoarea acțiunii, se efectuează de către instanța de competența căreia este cauza penală. La adoptarea sentinței de acuzare sau de aplicare a măsurilor de constrângere cu caracter medical, instanța soluționează și acțiunea civilă prin admiterea ei, totală sau parțială, ori prin respingere. Odată cu soluționarea cauzei penale, judecătorul este obligat să soluționeze acțiunea civilă;

- prima instanță eronat s-a condus, la emiterea sentinței în partea ce privește latura civilă, de prevederile art. 387 alin. (3) Cod de procedură penală, în conformitate cu care, în cazuri excepționale când, pentru a stabili exact suma despăgubirilor convenite părții civile, ar trebui amânată judecarea cauzei, instanța poate să admită, în principiu, acțiunea civilă, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să hotărască instanța civilă;

- în cadrul urmăririi penale și în cadrul cercetării judecătorești, partea civilă a prezentat probe care demonstau integral cuantumul pretențiilor consemnate în

cererea de chemare în judecată, concretizate ulterior în cererea cu privire la modificarea cuantumului pretențiilor din acțiune, care au fost analizate detaliat în susținerile verbale.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 mai 2017, a fost respins ca nefondat apelul declarat de avocatul Nichifor Eugeniu în numele inculpatelor și admis apelul declarat de avocatul Foltea Vasile în numele părții civile, casată sentința parțial în latura civilă, rejudecată cauza în această parte și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care a fost admisă acțiunea civilă intentată de avocatul Foltea Vasile în numele părții civile SRL „Crist Valg” și dispusă încasarea de la Selivestru Doina în beneficiul SRL „Crist Valg” prejudiciul material cauzat în sumă de 101 215 lei, și de la Nastiuc (Selivestru) Maria în beneficiul lui SRL „Crist Valg”, prejudiciul material cauzat în sumă de 69 670 lei. La fel, a fost dispusă încasarea în mod solidar de la inculpate în beneficiul părții civile cheltuielile de asistență juridică în sumă de 3000 lei, în rest acțiunea civilă a fost respinsă ca fiind nefondată.

5. Pentru a decide astfel, instanța de apel audiind părțile, examinând materialele cauzei, a constatat că la pronunțarea sentinței prima instanță corect a determinat circumstanțele de fapt și de drept, și just a ajuns la concluzia de reîncadrare a acțiunilor inculpatelor, deoarece în rezultatul inventarierii efectuate la magazinul SRL „Crist Valg” din s. Pervomaiscoe r-nul Hîncești în luna iunie 2014 și inspectării financiare a activității acestuia s-a stabilit un neajuns de mijloace financiare și mărfuri după Nastiuc (Selivestru) Maria în sumă totală de 69 670 MDL, acțiunile acesteia fiind încadrate în baza art. 191 alin. (2) lit. d) Cod penal, iar după Selivestru Doina în sumă totală de 101 215 MDL, astfel fiind reîncadrate acțiunile ei în baza art. 191 alin. (4) Cod penal.

În acest sens instanța de apel a menționat că aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală, fiind corect apreciate, cu respectarea prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței și veridicității, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

La fel, instanța de apel a reținut că deși inculpatele nu și-au recunoscut vinovăția în comiterea faptelor imputate, aceasta se dovedește prin cumulul de probe analizate în cadrul cercetării judecătorești, verificate prin citire în apel și anume:

- declarațiile reprezentantului părții vătămate, Gheciu Silviu (f.d. 30 – 31, vol. II);

- declarațiile din prima instanță a martorilor Gubenco-Gajiu Cristina (f.d. 135, vol. II), Petrov Nina (f.d. 136-137, vol. II), Scorici Elena (f.d. 138, vol. II);

- plângerea părții vătămate SRL „Crist Valg” din 09.07.2014 (f.d. 19, vol. I) conform căreia s-a solicitat atragerea la răspundere penală a lui Selivestru Doina și

a lui Nastiuc (Selivestru) Maria, ambele fiind angajate a magazinului mixt proprietate SRL „Crist Valg” din s. Pervomaiscoe, r-nul Hîncești și care în perioada decembrie 2013 - iunie 2014 au delapidat averea din magazin în proporții considerabile de 170 885 lei;

- copiile explicațiilor scrise de inculpatele Selivestru Doina și Nastiuc (Selivestru) Maria la 16.04.2014 și respectiv la 02.07.2014, din care rezultă, că acestea recunosc sustragerea în perioada lunilor decembrie 2013 - iunie 2014 a banilor și mărfurilor din magazin în care activau, fără permisiunea conducerii (f.d. 20-22, vol. I);

- ordinele nr. 1 și nr. 2 din 27.06.2014, privind rezultatele inventarierii activelor din magazinul mixt din s. Pervomaiscoe, r-nul Hîncești, din care rezultă că în urma efectuării inventarierii s-au depistat neajunsuri în evidența contabilă, în sumă de 170 885 lei (f.d. 27-28, vol. I);

- actul privind rezultatele inspectării financiare efectuate la SRL „Crist Valg” pentru perioada 01.04.2013 - 02.07.2014 și anexele la acesta, conform cărora rezultatul activității vânzătoarei Nastiuc (Selivestru) Maria la magazin a fost depistat un neajuns în sumă de 69 670 MDL, iar în rezultatul activității vânzătoarei Selivestru Doina la magazin a fost depistat un neajuns în sumă de 101 215 MDL (f. d. 48-55 și 56 - 157, vol. I);

- rapoartele despre rulajul mărfurilor din care rezultă, că marfa în magazinul din s. Pervomaiscoe, r-nul Hîncești ce aparține SRL „Crist Valg” a fost livrată în baza bonurilor însoțite de facturi, cu indicarea costului acestora, (f. d. 66-99 vol. I și Mapa I și II,)

- ordinul de angajare a lui Selivestru Doina, contractul de muncă și contractul cu privire la răspunderea materială din 09.04.2013, conform cărora aceasta a fost angajată în calitate de vânzătoare la magazinul din s. Pervomaiscoe, r-nul Hîncești, începând cu 01.04.2013, asumându-și deplină răspundere materială pentru activitatea sa (f. d. 125-127, vol. I);

- ordinul de angajare a lui Nastiuc (Selivestru) Maria, contractul de muncă și contractul cu privire la răspunderea materială din 01.12.2013, conform cărora aceasta este angajată în calitate de vânzătoare la magazinul din s. Pervomaiscoe, r-nul Hîncești, începând cu 01.12.2013 asumându-și deplina răspunderea materială pentru activitatea sa (f. d. 130-134, vol. I);

- caietele de evidență a datoriilor (Mapa II) în care se conține informația privind datoriile pentru produsele și mărfurile eliberate cumpărătorilor în datorie, cum și sumele bănești datorate de Nastiuc (Selivestru) Maria și Selivestru Doina magazinului.

Cu referire la aceste probe, instanța de apel a indicat că careva temei de a pune la îndoială veridicitatea acestor probe nu a depistat, menționând că ele au fost

obținute cu respectarea normelor de procedură penală, în ansamblu racordă între ele și pe deplin confirmă vinovăția inculpatelor în comiterea faptelor imputate.

Totodată, instanța de apel a reținut că nu poate fi luată în considerare versiunea susținută de inculpate pe întreg procesul penal, privind nerecunoașterea vinovăției, considerând aceasta ca o tendință a ultimelor de a nu prezenta o stare de fapt reală și plauzibilă, care să le atenueze răspunderea penală, instanța de apel relatând că aceste declarații se combat prin cumulul de probe administrate în cadrul ședinței de judecată în prima instanță, care au fost verificate în ședința instanței de apel.

În acest context, instanța de apel a respins solicitarea inculpatelor de a fi achitate de sub învinuirea imputată, relevând că vina acestora a fost dovedită pe deplin, inclusiv prin declarațiile reprezentantului părții vătămate, prin documentele și procesele-verbale ale acțiunilor procesuale, inclusiv prin concluziile specialiștilor din actul inspecției financiare efectuate la întreprindere.

La fel, instanța de apel a notat că fiind audiați atât martorii, cât și inculpatele, din declarațiile lor s-a reținut că acces la cheile de la magazin și depozit aveau doar vânzătorii, iar proprietarii magazinului în lipsa acestora nu intrau nici în magazin și nici în depozit. Toți unanim au declarat că pe parcursul activității inculpatelor la magazin nu au avut loc furturi sau alte spargerii, marfa tot timpul o primeau vânzătoarele în baza actelor de însoțire și nu au fost cazuri, ca cantitatea reală a mărfii să difere de cea documentară. De asemenea, inculpatele au recunoscut însușirea de bunuri și bani, dar au declarat că aceste fapte s-au produs în cantități și valori mult mai mici decât cele incriminate lor. Același este situația și în cazul eliberării produselor din magazin cumpărătorilor în datorie, însă, careva explicații plauzibile și acceptabile inculpatele nu au putut face. Mai mult, instanța de apel a notat că imediat după depistarea neajunsurilor, inculpatele au scris explicații pe numele angajatorului, conform cărora recunosc datoria și au eliberat acestuia recipise, prin care se obligă să restituie sumele datorate.

În același sens, instanța de apel nu a reținut argumentele avocatului Nichifor Eugeniu, precum că între inculpate și partea vătămată se atestă prezența raporturilor civile, argumentând în acest sens că probele enunțate confirmă contrariul, că inculpatele nefiind proprietarele magazinului au însușit din magazin și casieria magazinului bunuri și bani, respectiv Nastiuc (Selivestru) Maria în sumă totală de 69 670 MDL, iar Selivestru Doina în sumă totală de 101 215 MDL.

În continuare, instanța de apel a mai conchis că nefondat este și argumentul apărării precum că explicațiile și recipisele nu pot servi ca probă în dosar și solicită declararea nulității lor deoarece ele au fost întocmite cu aplicarea violenței față de inculpate, instanța de apel notificând că aceste momente au fost verificate de către organul de urmărire penală și nu s-au confirmat. Mai mult, s-a menționat că inculpatele nu au contestat ilegalitatea recipiselor și nu au solicitat constatarea

nulității lor, pe motiv de viciu sau a fi obținute sub presiune, fapt ce a fost considerat de instanța de apel ca o tentativă a inculpatelor de a se apăra și a obține eschivarea de la răspundere, argumentele lor fiind combătute în totalitate de probele prezentate de către partea acuzării.

Argumentul avocatului precum, că la momentul angajării inculpatelor nu a fost întocmit un act de primire-predare a bunurilor și este imposibil de stabilit neajunsurile depistate, nu a fost acceptat de instanța de apel, care a specificat în privința acestuia că martorul Petrov Nina a declarat că la angajarea lui Selivestru Doina a fost efectuată inventariere și la plecarea sa în concediu de maternitate a fost efectuată revizia în urma căreia s-a depistat un neajuns în sumă de aproximativ 20000 lei, fapt care a fost recunoscut de Selivestru Doina. Mai mult ca atât, inculpatele au recunoscut însușirea bunurilor și a banilor însă nu într-o cantitate așa mare.

Instanța de apel a mai notat că nu pot fi reținute nici argumentul avocatului privind nulitatea rezultatelor inventarierii financiare a activității magazinului, deoarece aceasta a fost efectuată în conformitate cu prevederile legale, fapt ce nu a fost combătut de partea apărării, or aceasta nu a fost lipsită de dreptul de a solicita dispunerea și efectuarea expertizei conform prevederilor art. 142 Cod de procedură penală.

Totodată, instanța de apel a atestat că atât inculpatele cât și apărătorul acestora, considerându-se afectați într-un drept prevăzut de lege, nu au contestat legalitatea actelor procedurale îndeplinite de organul de urmărire penală în modul și termenul stabilit de lege, precum și, la finisarea urmăririi penale și luarea de cunoștință cu materialele cauzei, nu au avut nici o obiecție asupra actelor menționate, prezumându-se că au acceptat situația dată.

În privința pedepsei stabilite, instanța de apel a conchis că prima instanță a ținut cont de prevederile art. 61, 75, 96 Cod penal, stabilind just categoria și termenul pedepsei.

În privința acțiunii civile, instanța de apel a considerat eronate concluziile primei instanțe privind admiterea în principiu a acesteia, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile, instanța de apel menționând în acest aspect că din înscrisurile anexate la materialele cauzei rezultă cu certitudine, că prejudiciul material cauzat părții civile SRL „Crist Valg”, în rezultatul însușirii ilegale a bunurilor altei persoane, încredințate în administrarea vinovatului, săvârșită cu folosirea situației de serviciu de către Nastiuc (Selivestru) Maria constituie suma totală de 69 670 lei și de către Selivestru Doina - constituie suma totală de 101 215 lei în perioada decembrie 2013-iunie 2014, - prejudiciu, înaintat inculpatelor în învinuire și rechizitoriu, astfel, în legătură cu recunoașterea acestora vinovate de comiterea infracțiunii date, urmează a fi încasată

de la fiecare suma respectivă, sustragerea căreia a fost confirmată în cadrul judecării cauzei.

La fel, instanța de apel a conchis că urmează a fi încasată în mod solidar, suma solicitată de partea vătămată în mărime de 3000 lei cu titlu de cheltuieli de judecată pentru asistența juridică.

Totodată, cerințele reprezentantului părții civile privind încasarea dobânzii de întârziere, instanța de apel le-a considerat nefondate, deoarece legislația în vigoare nu prevede la caz încasarea dobânzii de întârziere.

6. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către avocatul Nichifor Eugeniu în numele inculpatelor Nastiuc (Selivestru) Maria, Selivestru Doina, fără a indica nici un punct din art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, ce prevede temeiurile de recurs, solicită casarea acesteia și a sentinței primei instanțe, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpatele să fie achitate din motiv că faptele lor nu întrunesc elementele infracțiunii, invocând în motivare că:

- inculpatele nu și-au recunoscut vinovăția, declarând că acestea aveau o situație materială precară și cu acordul preventiv a șefului întreprinderii Gajiu Lilia au luat la necesitate bani din casieria magazinului sub formă de împrumut și produse alimentare, valoarea cărora se calcula la sfârșitul lunii și se reținea din salariu;

- între inculpate și partea vătămată au existat relații civile și de muncă, iar probele acuzării examinate în ședința de judecată sunt unilaterale, contradictorii, iar unele dintre ele urmează a fi declarate nule;

- contrar declarațiilor reprezentantului părții vătămate, care a declarat că – Nastiuc (Selivestru) Maria, Selivestru Doina au fost angajate în calitate de vânzătoare la magazinul alimentar al SRL „Crist Valg”, în baza contractelor de muncă semnate de părți, în cadrul ședințelor de judecată s-a stabilit că contractele individuale de muncă nu au fost semnate de acestea, însă ele au activat la acea întreprindere în calitate de vânzătoare. Astfel, în temeiul art. 84 alin. (1) Codul muncii, din motiv că de pe aceste contracte lipsește semnătura, acestea sunt lovite de nulitate, respectiv pretenția angajatorului privind răspunderea materială nu poate fi legală, deoarece inculpatele nu au obligațiunii față de angajator și invers;

- argumentul părții vătămate și recipisele întocmite de inculpate prin care acestea și-au recunoscut vinovăția privind însușirea de bunuri și bani de la acest magazin, nu pot servi ca probe în dosar deoarece au fost întocmite cu aplicarea violenței față de inculpate;

- deși martorul Gajiu Lidia, confirmă că a fost restituită suma de 3600 lei, această sumă nu a fost luată în considerare la efectuarea inventarierii și nu a fost scăzută din suma totală de 101215 lei, fapt ce nu a fost luat în considerare de organul de urmărire penală și instanța de judecată la calificarea acțiunilor inculpatei

Selivestru Doina, dar nici faptul că conform HG nr. 1233 din 09.11.2016, salariul mediu pe economie pentru anul 2017 este de 5300 lei, respectiv suma de 97615 constituie echivalentul a 18,417 salarii medii lunare, iar acțiunile ei în temeiul art. 10 Cod penal urmau a fi calificate în baza alin. (2) a articolului incriminat;

- deși inculpatele au fost angajate cu încălcarea legislației, cu Nastiuc (Selivestru) Maria și Selivestru Doina au fost încheiate contractele de răspundere materială nr. 60 din 01.12.2013 și nr. 47 din 09.04.2012, fapt ce confirmă că între fostele angajate și angajator au fost și sunt relații civile;

- la momentul angajării părțile contractante nu au întocmit un act de predare-primire, ceea ce face imposibil de stabilit dacă au fost sau nu careva neajunsuri până la angajarea acestora;

- s-a stabilit că inculpatele au eliberat marfă pe datorie cumpărătorilor din sat, care periodic aduceau datoriile, însă multe dintre acestea nu au fost restituite la momentul verificării, astfel nu poate fi pus pe seama inculpatelor însușirea banilor ce reprezintă costul mărfurilor date în datorie, deoarece ele nu au beneficiat de aceste sume;

- ordinele nr. 1 din 27.06.2014 și nr. 2 din 02.07.2014, întocmite de către SC „Crist Valg” cu privire la inventarierea efectuată la magazinul din s. Pervomaiscoe, au fost emise la etapa eliberării din funcție și perioada cât acestea au fost angajate;

- actul privind rezultatul inspectării financiar tematice a activității economico-financiare a SRL „Crist Valg”, este o probă lovită de nulitate, deoarece aceasta a fost efectuată cu încălcarea dreptului la apărare, fapt ce a fost contestat de partea apărării, însă aceste contestări au fost respinse de către organul de urmărire penală;

- organul de urmărire penală urma să dispună efectuarea expertizei contabile cu acordarea părții apărării posibilității de a pune expertului întrebări, astfel organul de urmărire penală a încălcat prevederile art. 144, 145 Cod de procedură penală;

- faptul recunoașterii sumelor datorate, dovedește că între inculpate și angajator au existat relații civile;

- organul de urmărire penală urma să stabilească care a fost valoarea mărfurilor eliberate în datorie, inclusiv și sumele de bani care au fost luate de inculpate în datorie, și să le excludă din actul de învinuire, iar dacă ar fi fost efectuată o expertiză, partea apărării avea posibilitate să pună aceste întrebări;

- în cadrul procesului penal au fost stabilite dubii referitoare la suma exactă a neajunsului, fapt ce urmează a fi interpretat în favoarea inculpatelor.

7. La recursul ordinar declarat, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, a depus referință procurorul care a pledat pentru inadmisibilitatea recursului ordinar declarat, ca fiind vădit neîntemeiat, deoarece recursul declarat este întemeiat doar pe critica modului în care instanța de apel a

apreciat circumstanțele cauzei, fapt ce nu este un temei de recurs, nefiind indicate erorile de drept clar definite.

La fel, a indicat că instanța de apel nu a comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, iar decizia contestată conține motive clare și legale pe care se întemeiază soluția privind încadrarea juridică a acțiunilor inculpatelor.

8. Judecând recursul ordinar în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit constată că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

În speță se constată, că recurentul s-a conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și a declarat recursul ordinar în termen.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să admită recursul și să dispună rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Conform art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Potrivit art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiuni de drept se referă cele ce țin de faptul: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă normele de drept procesual penal au fost corect aplicate și hotărârea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

În același context, Colegiul penal lărgit menționează, că hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței ierarhic superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se

avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali-vagi, reprezintă motiv de casare.

Colegiul penal constată că aceste prevederi legale deși sunt obligatorii, nu au fost întocmai respectate la judecarea prezentei cauze în ordine de apel.

La caz, Colegiul penal lărgit atestă că deși recurentul nu indică nici un temei de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, din textul recursului ordinar declarat rezultă că acesta critică decizia instanței de apel sub aspectele că hotărârea instanței de apel nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și că nu au fost întrunite elementele infracțiunii, cazuri ce cad sub incidența temeiurilor pentru recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală.

Astfel, în urma verificării materialelor cauzei sub aspectele invocate, Colegiul penal lărgit relevă că în speță s-a confirmat temeiul pentru recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, în sensul că decizia instanței de apel nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

În acest sens, Colegiul penal lărgit menționează că potrivit faptei criminale incriminate în rechizitoriu (f.d. 239-240, vol. I), constatate ca fiind săvârșită de inculpatele Selivestru Doina și Nastiuc (Selivestru) Maria, descrise în sentința primei instanțe (f.d. 155 - verso, vol. II), s-a reținut de către prima instanță că *„Nastiuc (Selivestru) Maria și Selivestru Doina, activând în perioada anilor 2013-2014 în baza ordinelor nr. 7 și respectiv nr. 19 a directorului SRL „Crist Valg”, Gajiu Vasile și a contractelor individuale de muncă nr. 47 din 09.04.2013 și, respectiv nr. 60 din 01.12.2013, în calitate de vânzătoare al magazinul mixt din s. Pervomaiscoe, r-nul Hîncești, având obligația de distribuire a produselor către clienți și încasarea mijloacelor bănești de la aceștia pentru produsele și marfa realizată, cu transmiterea mijloacelor financiare în casieria persoanei juridice angajator, folosind funcția deținută, prin delapidare, au sustras bunuri și mijloace financiare în numerar de la SRL „Crist Valg”, după cum urmează.*

Nastiuc (Selivestru) Maria activând în calitate de vânzător, în condițiile și împrejurările sus-indicate, în perioada de timp decembrie 2013 - iunie 2014, acționând intenționat, urmărind scopul delapidării averii străine, folosind situația de serviciu, a însușit din magazin și casieria magazinului din s. Pervomaiscoe, r-nul Hîncești în care activa și care aparține SRL „Crist Valg”, bani și bunuri materiale în sumă totală de 69 670 MDL, echivalentul a 16,489 salarii medii prognozate de Guvernul RM pentru perioada comiterii faptei ilicite.

Selivestru Doina activând în calitate de vânzător, în condițiile și împrejurările sus indicate, în perioada de timp decembrie 2013 - iunie 2014, acționând intenționat în scopul delapidării averii străine, folosind situația de serviciu, a însușit din magazin și casieria magazinului în care activa din s. Pervomaiscoe, r-nul Hîncești și care aparține SRL „Crist-Valg” bani și bunuri materiale în sumă totală de 101

215 MDL, echivalentul a 23,956 salarii medii prognozate de Guvernul RM pentru perioada comiterii faptei ilicite.”, acțiunile lui Nastiuc (Selivestru) Maria fiind încadrate de prima instanță în baza art. 191 alin. (2) lit. d) Cod penal, iar a lui Selivestru Doina în baza art. 191 alin. (4) Cod penal. Ulterior, sentința în latura penală a fost menținută de instanța de apel fără modificări.

Subsidiar, Colegiul penal lărgit atestă că această concluzie a primei instanțe, conform sentinței (f.d. 156, verso – 157, verso, vol. II), s-a întemeiat în urma cercetării următorului cumul de probe, verificat prin citire de către instanța de apel, descris și în decizia instanței de apel (f.d. 205-207, vol. II), și anume: „- *declarațiile reprezentantului părții vătămate, Gheciu Silviu (f.d. 30 – 31, vol. II); declarațiile martorilor Gubenco-Gajiu Cristina (f.d. 135, vol. II), Petrov Nina (f.d. 136-137, vol. II), Scorici Elena (f.d. 138, vol. II); plângerea părții vătămate SRL „Crist Valg” din 09.07.2014 (f.d. 19, vol. I) conform căreia s-a solicitat atragerea la răspundere penală a lui Selivestru Doina și a lui Nastiuc (Selivestru) Maria, ambele fiind angajate a magazinului mixt proprietate SRL „Crist Valg” din s. Pervomaiscoe, r-nul Hîncești și care în perioada decembrie 2013 - iunie 2014 au delapidat averea din magazin în proporții considerabile de 170885 lei; copiile explicațiilor scrise de inculpatele Selivestru Doina și Nastiuc (Selivestru) Maria la 16.04.2014 și respectiv la 02.07.2014, din care rezultă, că acestea recunosc sustragerea în perioada lunilor decembrie 2013 - iunie 2014 a banilor și mărfurilor din magazin în care activau, fără permisiunea conducerii (f.d. 20-22, vol. I); ordinele nr. 1 și nr. 2 din 27.06.2014, privind rezultatele inventarierii activelor din magazinul mixt din s. Pervomaiscoe, r-nul Hîncești, din care rezultă că în urma efectuării inventarierii s-au depistat neajunsuri în evidența contabilă, în sumă de 170 885 lei (f.d. 27-28, vol. I); - actul privind rezultatele inspectării financiare efectuate la SRL „Crist Valg” pentru perioada 01.04.2013 - 02.07.2014 și anexele la acesta, conform cărora rezultatul activității vânzătoarei Nastiuc (Selivestru) Maria la magazin a fost depistat un neajuns în sumă de 69 670 MDL, iar în rezultatul activității vânzătoarei Selivestru Doina la magazin a fost depistat un neajuns în sumă de 101 215 MDL (f. d. 48-55 și 56 - 157, vol. I); rapoartele despre rulajul mărfurilor din care rezultă, că marfa în magazinul din s. Pervomaiscoe, r-nul Hîncești ce aparține SRL „Crist Valg” a fost livrată în baza bonurilor însoțite de facturi, cu indicarea costului acestora, (f. d. 66-99 vol. I și Mapa I și II) ordinul de angajare a lui Selivestru Doina, contractul de muncă și contractul cu privire la răspunderea materială din 09.04.2013, conform cărora aceasta a fost angajată în calitate de vânzătoare la magazinul din s. Pervomaiscoe, r-nul Hînceștii, începând cu 01.04.2013, asumându-și deplin răspundere materială pentru activitatea sa (f. d. 125-127, vol. I); ordinul de angajare a lui Nastiuc (Selivestru) Maria, contractul de muncă și contractul cu privire la răspunderea materială din 01.12.2013, conform cărora aceasta este*

angajată în calitate de vânzătoare la magazinul din s. Pervomaiscoe, r-nul Hîncești, începând cu 01.12.2013 asumându-și deplina răspundere materială pentru activitatea sa (f. d. 130-134, vol. I); - caietele de evidență a datoriilor (Mapa II) în care se conține informația privind datoriile pentru produsele și mărfurile eliberate cumpărătorilor în datorie, cum și sumele bănești datorate de Nastiuc (Selivestru) Maria și Selivestru Doina magazinului”.

La acest capitol, Colegiul penal lărgit în rezultatul verificării materialelor cauzei stabilește că instanța de apel prin decizia de menținere a sentinței fără modificări în latura penală, a omis a elucida toate circumstanțe esențiale ale cauzei, criticate inclusiv în apelul declarat de apărător în numele inculpatelor și anume prin care probe a fost determinat quantumul prejudiciului total cauzat prin acțiunile inculpatelor părții vătămate SRL „Crist Valg”, în mărime de 170 885 lei, precum și nu s-a argumentat criteriul după care acest prejudiciu a fost divizat între inculpate, fiind indicat că în rezultatul activității vânzătoarei Selivestru Doina a fost depistat un neajuns de 101 215 lei, iar a lui Nastiuc (Selivestru) Maria de 69 670 lei, făcându-se trimitere numai la explicațiile scrise de către inculpate la urmărirea penală, care au contestat aceste explicații ca fiind scrise sub amenințări și cu aplicarea violenței. Aceste explicații au fost admise ca probe acuzatorii, fără o motivare a admisibilității lor, cum este prevăzut de art. 101 alin. (4) Cod de procedură penală, și fără o analiză a încheierii (f.d. 70, vol. II) de încetare a controlului pe plângerile inculpatelor.

În acest sens, Colegiul penal lărgit mai atestă că în instanța de apel nu au fost examinate careva acte de inventariere a bunurilor materiale aflate în gestiunea SRL „Crist – Valg”, efectuate la momentul angajării inculpatelor, precum și acte de predare-primire a bunurilor în gestiunea inculpatelor, ce ar constitui puncte de reper la determinarea și calcularea quantumului concret a prejudiciului cauzat de fiecare inculpată în parte, pe perioada în care acestea au activat în calitate de vânzătoare la magazinul din s. Pervomaiscoe, r-nul Hîncești, ce aparține SRL „Crist Valg”, și dacă până la angajarea inculpatelor și anume până la 09.04.2013 în cazul lui Selivestru Doina și până la 01.12.2013 în cazul lui Nastiuc (Selivestru) Maria, la magazinul mixt din s. Pervomaiscoe ce aparține SRL „Crist Valg”, existau sau nu careva neajunsuri, or răspunderea penală are un caracter personal, iar fiecare persoană vinovată de comiterea unei infracțiuni, poartă răspundere penală doar în limita acțiunilor infracționale săvârșite și în dependență de prejudiciile concrete cauzate de fiecare din ele.

La același capitol, Colegiul penal lărgit determină că instanța de apel a omis de a clarifica și o altă circumstanță esențială ce rezultă din fapta incriminată inculpatelor și constatată în sentința primei instanțe, în care s-a constatat că ambele inculpate au săvârșit infracțiunile în aceeași perioadă: decembrie 2013 – iunie 2014, deși inculpatele au fost angajate în zile diferite în calitate de vânzătoare la magazinul

menționat supra, Selivestru Doina din 09.04.2013, iar Nastiuc (Selivestru) Maria din 01.12.2013, iar în actul privind rezultatele inspectării financiare efectuate la SRL „Crist Valg”, s-au verificat datele privind activitatea vânzătoarelor pe perioada din 01.04.2013 până la 02.07.2014, constatându-se un prejudiciu care este incriminat ambelor inculpate fără o divizare clară.

Totodată, se reține că în sentința primei instanțe, precum și în decizia instanței de apel se face referire în calitate de probe la copiile contractelor de muncă și de răspundere materială încheiate între SRL „Crist Valg” și inculpate (f.d. 125-127, 130-134, vol. I), fără a se ține cont de faptul că pe aceste copii de contracte nu este prezentă semnătura inculpatelor, or răspunderea materială deplină, precum și răspunderea penală în baza art. 191 Cod penal, este posibilă doar în cazul în care salariatul a încheiat cu angajatorul un contract de răspundere materială deplină sau în temeiul contractului individual de muncă care prevede răspunderea materială deplină față de angajator, iar ambele contracte trebuie să fie încheiate cu respectarea cerințelor legale prevăzute în Codul muncii. Subsidiar, se relevă că pentru a fi posibilă răspunderea salariatului în baza art. 191 Cod penal, este necesar ca după încheierea acestor contracte acesta să manifeste intenție directă față de acțiunile și urmările prejudiciabile, precum și să fie prezent scopul de cupiditate, privind însușirea ilegală a bunurilor altei persoane, încredințate în administrarea vinovatului.

În baza celor expuse supra, Colegiul penal lărgit atestă că decizia instanței de apel în aspectele evidențiate nu este motivată suficient, or aceasta urma să se pronunțe asupra temeiniciei apelurilor declarate, sub aspectul legalității sentinței primei instanțe și în urma verificării probelor cercetate de prima instanță, să constate dacă inculpatele Selivestru Doina și Nastiuc (Selivestru) Maria sunt vinovate de comiterea infracțiunilor incriminate în rechizitoriu și constatate ca fiind comise de către acestea prin sentința primei instanțe, cu determinarea și delimitarea cuantumului fix a prejudiciului cauzat părții vătămate de fiecare inculpată în parte, prin probe pertinente și concludente. Însă, se atestă că fără a fi elucidate pe deplin aceste aspecte, instanța de apel a pronunțat pripit soluția în cauză, prin ce pe cale de consecință rezultă că decizia instanței de apel nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, fiind astfel incident în speță temeiul de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, or instanța de apel a admis erorile de drept menționate supra și nemotivat a menținut fără modificări soluția primei instanțe în latura penală.

9. La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de dispozițiile art. 436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile Legii procesual penale – asupra motivelor esențiale indicate în cererile de apel și în măsura competenței sale asupra motivelor din recursul declarat,

nominalizate în prezenta decizie, să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate, să verifice și să aprecieze profund probele administrate și examinate în instanță, în strictă conformitate cu cerințele legii, să le dea aprecierea cuvenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, să analizeze la modul cuvenit prezența sau lipsa elementelor infracțiunii imputate, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date, să și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, și în dependență de circumstanțele constatate, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu și de practica relevantă a CtEDO, în cadrul unui proces de judecată contradictoriu, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

10. Conducându-se de prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

D E C I D E :

Admite recursul ordinar declarat de către avocatul Nichifor Eugeniu în numele inculpatelor Nastiuc (Selivestru) Maria, Selivestru Doina, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 mai 2017 în cauza penală privindu-le pe **Selivestru Doina Xxxxx, Nastiuc (Selivestru) Maria Xxxxxx**, cu dispunerea rejudecării cauzei de către Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Inculpata **Selivestru Doina Xxxxxx** urmează a fi eliberată imediat din penitenciar dacă nu are de executat arest preventiv sau pedeapsa închisorii în baza altor hotărâri judecătorești.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată

Decizia motivată pronunțată la **30 noiembrie 2017**.

Președinte

Nicolaev Ghenadie

Judecători

Timofti Vladimir

Alerguș Constantin

Toma Nadejda

Moraru Petru